

[Grete Mølbak Frederiksen.]

at dette lovforslag gennemføres i grundlovens hundredår, og at folkets ret til fædrelandets jord nu blev slået fast, må jeg have lov til at sige, at det synes jeg netop ikke, at den er. Må jeg citere Grundtvig:

„Til et folk de alle høre,
som sig regne selv dertil,
har for modersmålet øre,
har for fædrelandet ild.“

Det gælder vel lige så godt for godsejerne og bønderne, som det gælder for husmændene og arbejderne. De hører til folket, og så bør de også have samme ret. Om man ejer en havelod eller husmandslod eller ejer 10, 100 eller 1000 tdr. land med rette, bør denne ret respekteres, men det gør dette lovforslag efter min opfattelse ikke, og derfor må jeg, skønt det er mig meget imod, indtage et særstandpunkt og gå imod den, omend af helt andre årsager, end det ærede medlem hr. Chr. Nielsen gav udtryk for ved lovforslagets anden behandling. Både fordi jeg finder lovforslaget unødvendigt og administrationskrævende og uretfærdigt, men først og fremmest fordi jeg finder, at det i sit indhold strider mod de rets- og frihedsprincipper, som er knæsat i vor snart 100-årige grundlov, agter jeg at stemme imod lovforslaget.

Landbrugsministeren (Bording): I anledning af de udtalelser, der nu blev fremsat, vil jeg gerne gøre et par bemærkninger.

For det første vil jeg sige, at det er jo en fuldkommen misforståelse, hvis det ærede medlem tror, at der ved lovforslaget her tages noget fra nogen nuværende ejer. Der tages ikke det fjerneste fra nogen, og selvom det ærede medlem har den opfattelse, at ejendomsretten er lige hellig og ukrænkelig, enten man ejer en havelod, en husmandslod eller 1000 tdr. land, kan det ærede medlem meget vel bevare denne opfattelse og dog stemme for lovforslaget, for der tages ikke noget fra nogen nuværende ejer. Jeg vil på ingen måde anerkende den opfattelse, det ærede medlem gjorde gældende. Jeg kan ikke se, der er nogen som helst rimelighed i, at det, efterhånden som befolkningen vokser, skal være således, at der er nogle, der bliver ved at bevare ejendomsretten til 1000 tdr. land, medens andre må sidde og hugge med nogle få tønder land, men ved lovgivningen her tages der ingenting fra dem. Det er netop det gode ved lovforslaget, som det foreligger her, at man kan opnå det store, som jeg mener vi efterhånden alle eller i hvert fald en meget, meget stor del af befolkningen er enig om, at der kan opnås,

det store, at man i høj grad bidrager til løsningen af spørgsmålet om tillægsjord til de indeklemt husmandsbrug ved at gribe ind ved erhvervelse af jord, enten ved almindeligt køb af jord eller ved arveoverdragelse, men gør det på en så lemfældig måde, at man kun siger til de pågældende: hvis I køber mere end 2 ejendomme over 35 000 kr.s grundbeløb eller vil erhverve mere end 2 ved arveoverdragelse — alle ejendomme, der ligger derunder, kan beholdes eller erhverves ved arveoverdragelse —, så må I afgive 20 pct. af de pågældende arealer, fortrinsvis til tillægsjord. Jeg kan ikke se rettere, end at man ved dette lovforslags affattelse har fundet en form, som i høj grad løser et meget, meget vigtigt økonomisk samfundsspørgsmål, uden at man griber ind overfor nogen nuværende ejer, og uden at man i virkeligheden foretager indgreb af betydning overfor fremtidige ejere af danske landbrug.

Elmquist: Den højtærede formand gik jo meget behændigt uden om den kritik, som jeg havde øvet af formandens belæring af det høje tings medlemmer. Det, jeg ankede over, var, at formanden, når han endelig ville bruge den efter min mening ret uheldige fremgangsmåde fra formandsstolen at gribe ind i en diskussion, lige inden diskussionen afsluttes, så i hvert fald burde have sørget for, at der ingen tvivl kunne være om hans udtalelser, og det var det, jeg hebredede formanden, at udtalelserne fremsattes i en sådan form, at det måtte give ærede medlemmer, som ikke kendte til sagens historie, et fejlagtigt billede af, hvordan den faktiske tilstand er i dag, idet man måtte få det indtryk, at spørgsmålet om, hvorvidt domstolene havde retten i dag til at bedømme, var noget, der var omstridt. Heroverfor var det, jeg slog fast, at domstolene har denne ret; det er ikke omstridt mere. Ganske vist stillede den højtærede formand sig tvivlende overfor, om Højesteret havde denne ret, men selvom den højtærede formand gør det nok så meget, er det slået fast, at Højesteret har denne ret i dag. Jeg dokumenterede det bl. a. ved et referat af en udtalelse af en af modstanderne af prøvelsesretten, nemlig dr. juris Troels G. Jørgensen, som anerkendte, at retten var gældende i dag. Så fremhævede den højtærede formand heroverfor, at det var ikke anerkendt f. eks. af den radikale tidligere justitsminister Zahle. Han havde ikke anerkendt, at Højesteret havde retten, fordi Højesteret havde afsagt disse domme.